

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หากพิจารณาจากความสามารถในการใช้สติปัญญาในการสร้างสรรค์งานแล้ว มนุษย์ถือเป็นชาติพันธุ์ที่มีระดับความสามารถสูงที่สุดกว่าสัตว์อื่นใด อารยะธรรมของมนุษย์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง องค์ความรู้ของมนุษย์มีการพัฒนาอย่างมากมายครอบคลุมศาสตร์ในสาขาต่างๆ และมีการถ่ายทอดจากรุ่นไปสู่รุ่น การประดิษฐ์ตัวอักษรเพื่อการติดต่อสื่อสารและบันทึกเรื่องราวต่างๆ ทำให้องค์ความรู้ของมนุษย์ถูกถ่ายทอดผ่านตัวอักษร และมีการแพร่กระจายไปตามภูมิภาคต่างๆ ของโลกอย่างรวดเร็ว

ประมาณ ค.ศ.1450 โจฮัน กูเทนเบิร์ก (Johann Gutenberg) ชาวเมือง Mainz ประเทศเยอรมัน ได้คิดค้นการพิมพ์แบบ movable type printing ขึ้นในยุโรป¹ ทำให้เกิดการพัฒนาทางอุตสาหกรรมการพิมพ์ วรรณกรรมประเภทต่างๆ ถูกตีพิมพ์ลงในหนังสือ วารสารหรือตำราทางวิชาการ ทำให้การเผยแพร่องค์ความรู้แขนงต่างๆ ทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งต่อมาการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมการผลิต ทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ เป็นผลให้งานสร้างสรรค์จำนวนมากถูกนำไปใช้ในเชิงเศรษฐกิจหรือพาณิชย์ มนุษย์จึงเริ่มให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้สร้างสรรค์งาน รวมถึงแสวงหาการคุ้มครองสิทธิในความคิดและงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น จึงเป็นที่มาของแนวความคิดในการคุ้มครองงานสร้างสรรค์ในรูปแบบของ ลิขสิทธิ์ (copyright)

นานาประเทศ ได้เห็นความสำคัญของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จึงตรากฎหมายภายในเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์และริเริ่มแลกเปลี่ยนการคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างกันในรูปแบบของสนธิสัญญาทวิภาคี ซึ่งอาศัยหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment)²

¹ไชยยศ เหมะรัชตะ ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์ รายงานผลการวิจัยทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภชน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527 หน้า 2

²ไชยยศ เหมะรัชตะ ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา พิมพ์ครั้งที่ 8 สำนักพิมพ์นิติธรรม กรุงเทพมหานคร 2553 หน้า 121

เพื่อคุ้มครองงานของประเทศภาคีเท่าที่ชนชาติของตนได้รับความคุ้มครองในประเทศของตน โดยในเริ่มแรกเป็นการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตอบแทนกันในกลุ่มประเทศยุโรปที่มีอาณาเขตใกล้เคียงกัน เช่น สนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างออสเตรียกับอิตาลี (Sardiria) ใน ค.ศ.1840 สนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างอิตาลีกับฝรั่งเศส ใน ค.ศ.1843 สนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างฝรั่งเศสกับอังกฤษ ใน ค.ศ.1851 และสนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างฝรั่งเศสกับเบลเยียม ใน ค.ศ.1852 เป็นต้น

อนุสัญญาเบอร์น์เพื่อการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม (The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic work, 1886) ถือเป็นพื้นฐานของลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ โดยภาคีสมาชิกให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตอบแทนกันตามหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ และในขณะเดียวกันก็มุ่งหมายที่จะทำให้กฎหมายลิขสิทธิ์ของแต่ละประเทศที่มีลักษณะแตกต่างกันให้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม ค.ศ.1931 (พ.ศ.2474)³

ปัจจุบัน การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศถูกยกระดับความสำคัญให้สูงขึ้น โดยในการเจรจาเกี่ยวกับความตกลงทั่วไปทางภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) รอบอุรุกวัย ยังผลให้เกิดความตกลงระหว่างประเทศ ในการกำหนดหลักเกณฑ์และการจัดระเบียบใหม่ตามหลักการพื้นฐานของ GATT ด้วยการกำหนดมาตรฐานและขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาอันเกี่ยวกับการค้า ได้แก่ “ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า” (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, including Trade in Counterfeit Good : TRIPs)

สำหรับประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์มาตั้งแต่ในสมัย ร.5 โดยเริ่มแรกให้ความคุ้มครองเฉพาะวรรณกรรมประเภทหนังสือ โดยได้ปรากฏกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ครั้งแรกในประกาศหอพระสมุดวชิรญาณ ร.ศ.111 ซึ่งกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำเรื่องราวต่างๆ ที่ลงตีพิมพ์ในหนังสือวชิรญาณพิเศษไปพิมพ์ซ้ำ นอกจากจะขออนุญาตต่อกรรมการสัมปาทิกสภา โดยในประกาศลงวันที่ 20 กันยายน ร.ศ.111 มีข้อความดังนี้ “ตั้งแต่นี้ต่อไปห้ามมิให้ผู้ใดเอาเรื่องความต่างๆ ที่ได้ลงพิมพ์ในหนังสือวชิรญาณพิเศษแล้วแต่ปีก่อนๆ และปีนี้ทั้งปีต่อไป ไปพิมพ์เป็นหนังสือเล่มหรือหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใด นอกจากที่ขออนุญาตต่อกรรมการสัมปาทิกสภาได้แล้วนั้นเป็นอันขาด”⁴ ซึ่งต่อจากนั้นก็มิปรากฏว่ามีประกาศอื่นใดอีก จนถึง ร.ศ.120 (พ.ศ.2444) ก็ได้มีการออกพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ.120 เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนทั่วไป

³ อรรถพร พันธ์พัฒนา คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์ พิมพ์ครั้งที่ 4 สำนักพิมพ์นิติธรรม กรุงเทพมหานคร 2549 หน้า 3

⁴ ไซยศ เหมะรัชตะ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ 1 หน้า 9

พระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ.120 ได้ตราขึ้นโดยมีสาเหตุดังที่ปรากฏในพระราชปรารภว่า “ทุกวันนี้เมื่อมีผู้ใดได้อุตสาหะแต่งหนังสือขึ้นด้วยสติปัญญาแลวิชาความรู้ของตนเพื่อพิมพ์จำหน่ายให้เกิดผลประโยชน์ ถ้าหนังสือเรื่องใดจำหน่ายได้มากก็มักมีผู้อื่นบังอาจเอาหนังสือเรื่องนั้นไปพิมพ์ขึ้นขายโดยพลการ กระทำให้เสื่อมทรมผลประโยชน์ ซึ่งสมควรจะได้โดยผู้แต่งโดยชอบธรรมมีอยู่เนืองๆ และการอย่างนี้ในนานาประเทศโดยมากย่อมมีกฎหมายห้ามปรามไม่ให้ผู้อื่นลอกคัดหรือพิมพ์จำหน่ายหนังสือ ซึ่งผู้แต่งมิได้อนุญาต”⁵ เมื่อพิจารณาจากพระราชปรารภในการออกกฎหมายฉบับนี้ แสดงให้เห็นว่าแนวคิดในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในต่างประเทศได้มีมาก่อนหน้าแล้ว เพียงแต่ประเทศไทยในขณะนั้นยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครอง

ต่อมา ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม ในปี พ.ศ.2474 โดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ.120 สำหรับสาเหตุที่ต้องตรากฎหมายฉบับนี้เพราะกฎหมายเดิมให้ความคุ้มครองเฉพาะวรรณกรรมเพียงอย่างเดียว แต่กฎหมายใหม่มีความประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองครอบคลุมไปถึงงานศิลปกรรมด้วย และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือประเทศไทยในขณะนั้นได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาเบอร์น์ จึงต้องมีการตรากฎหมายที่มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาดังกล่าว

ปัจจุบัน ประเทศไทยให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของทรัพย์สินทางปัญญาประเภทลิขสิทธิ์ที่ได้มีการสร้างสรรค์ขึ้นภายในประเทศ จึงกำหนดให้มีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ซึ่งให้ความคุ้มครองสิทธิในงานประเภทต่างๆ ที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีลิขสิทธิ์ ตลอดจนถึงสิทธิของนักแสดง บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้จึงมีความสอดคล้องเป็นไปตามหลักสากลและตามมาตรฐานของอนุสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยได้ลงนาม ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ของเอกชนไม่ว่าจะเป็นคนชาติหรือคนต่างชาติ ย่อมได้รับความคุ้มครองที่เท่าเทียมกัน

อย่างไรก็ตาม ประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจและประเทศเจ้าของสิทธิรายใหญ่ยังไม่พอใจกับมาตรการต่างๆ ที่ประเทศไทยใช้ในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และกดดันให้ประเทศไทยต้องยกระดับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ รวมถึงทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่นๆ ให้ได้รับความคุ้มครองในระดับที่สูงขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ การที่สหรัฐ ได้ปรับสถานะของประเทศไทยจากประเทศที่จับตามอง (Watch List : WL) เป็นประเทศที่ถูกจับตามองเป็นพิเศษ (Priority Watch List : PWL) ในการทบทวนสถานะประเทศคู่ค้า ตั้งแต่ พ.ศ.2550 - 2555 ภายใต้กฎหมายการค้าสหรัฐ มาตรา 301 พิเศษ (Special 301) โดยสำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐ (US Trade

⁵ไชยยศ เหมะรัชตะ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ 1 หน้า 10

Representative : USTR) ให้เหตุผลว่าไทยยังไม่ให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของสหรัฐอย่างเพียงพอ และความพยายามในการปราบปรามการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของไทยในปีที่ผ่านมายังไม่ส่งผลมากเพียงพอ อัตราการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทยยังคงมีอยู่ในระดับสูง รวมทั้งพระราชบัญญัติการผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ.2548 ยังไม่เข้มแข็งที่จะปราบปรามการละเมิดผลิตภัณฑ์ซีดีได้ นอกจากนี้การละเมิดลิขสิทธิ์หนังสือ การขโมยสัญญาณรายการโทรทัศน์ และสัญญาณเคเบิล รวมทั้งการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ทั้งด้านการบันเทิงและธุรกิจยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ฯลฯ

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันอาจจะมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งแรงกดดันจากต่างประเทศ จึงมีความพยายามที่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมายฉบับดังกล่าวหลายครั้งเพื่อยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สูงขึ้น มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความผิดแก่การกระทำที่ถือว่าเป็นการสนับสนุนการละเมิดลิขสิทธิ์มาบัญญัติเป็นกฎหมาย เช่น การกำหนดความผิดต่อผู้ซื้อสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ การกำหนดความผิดแก่ผู้ให้เช่าพื้นที่สำหรับจำหน่ายสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ไว้เกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนดให้ถือเป็นความผิด เป็นต้น ซึ่งแนวความคิดนี้ มาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและสหภาพยุโรป ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในบางประเทศมีการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดต่อผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ รวมถึงยังมีนโยบายในการสกัดกั้นการนำสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เข้าประเทศ ด้วยการกำหนดโทษทางอาญาทั้งโทษจำคุกและโทษปรับในอัตราที่สูงแก่ผู้นำสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ผิดตัวในระหว่างเดินทางเข้าประเทศด้วย เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี และสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น⁶

แนวคิดของกฎหมายลิขสิทธิ์ ที่มีวัตถุประสงค์ให้ความคุ้มครองป้องกันผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและทางศีลธรรม ซึ่งบุคคลพึงได้รับจากผลงานสร้างสรรค์อันเกิดจากความคิดและสติปัญญาของตนแต่ไม่ปิดกั้นสาธารณชนที่จะใช้ประโยชน์จากผลงานสร้างสรรค์ โดยกฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะสร้างดุลยภาพในการคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์และการแสวงประโยชน์จากงานสร้างสรรค์โดยสาธารณชน แต่จากปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นคือการละเมิดลิขสิทธิ์ในประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นและสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ การที่ประเทศไทยมีความพยายามที่จะยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สูงขึ้นด้วยมาตรการทางกฎหมาย ด้วยการมี

⁶หนังสือกระทรวงพาณิชย์ ที่ พณ 0707/ว 137 ลงวันที่ 14 มกราคม 2552 เรื่อง ขอประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือนกรณีการนำสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดัดตัวเข้าไปในยุโรป

แนวความคิดที่จะยกร่างกฎหมายเพื่อกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษสำหรับการกระทำที่ถือเป็นการสนับสนุนการละเมิดลิขสิทธิ์ ประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และ ประเด็นผลกระทบต่อสังคมหลังจากการบังคับใช้กฎหมาย น่าจะเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าเหมาะสมหรือไม่

ปัจจุบัน กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยยังไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อ “ใช้งานส่วนบุคคลหรือในที่พักอาศัย” (private and domestic use) อันมิได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ (otherwise than for his private and domestic use) ว่าประชาชนสามารถครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะการใช้งานส่วนบุคคล และตามหลักการใช้ที่เป็นธรรม (fair use) หรือข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้เป็นจำนวนหรือปริมาณเท่าใดจึงจะพอควร หรือเหมาะสม จึงยังคงเป็นปัญหาทางกฎหมายที่ควรยกขึ้นพิจารณา หากต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในครั้งต่อไป ว่าสมควรมีการกำหนดความผิดสำหรับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งแนวความคิดนี้ ผู้เขียนได้รับมาจากกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และเคนยา ที่มีการกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession) หากนำมาใช้บังคับในประเทศไทยน่าจะเป็นทางออกที่สำคัญ ในการยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ของไทยให้สูงขึ้น โดยไม่กระทบต่อประโยชน์ของสาธารณะในการเข้าถึงงานสร้างสรรค์ และ ประเด็นความเหมาะสมที่จะนำมาใช้บังคับในสังคมไทย น่าจะเป็นประเด็นหลักที่ผู้รับผิดชอบในการตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ต้องพิจารณาให้รอบคอบ หากจะมีการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะดังกล่าว

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะได้ศึกษาถึงทฤษฎีและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษอาญาสำหรับผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ ว่ามีความเหมาะสมกับประเทศไทยหรือไม่ โดยเฉพาะการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยยังไม่มีข้อความชัดเจน ว่าประชาชนสามารถครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์อย่างเดียวกันได้เป็นจำนวนเท่าใด จึงจะมีความเหมาะสม รวมทั้งหากจะมีการยกระดับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ด้วยการกำหนดความผิดต่อ “การครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย” ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม จะมีความเหมาะสมหรือไม่หากนำมาบังคับใช้ในสังคมไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับของต่างประเทศรวมถึงศึกษาผลกระทบในด้านต่างๆ ไม่ว่ากระทบที่มีต่อ

กระบวนการยุติธรรมและผลกระทบที่มีต่อสังคม โดยจะชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสียที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักดุลยภาพในการคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์และใช้ประโยชน์จากงานสร้างสรรค์ของสาธารณชน พร้อมทั้งหาข้อสรุปและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาถึงทฤษฎีและหลักกฎหมาย ที่นำมาใช้ในการกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษ ต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ไว้นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย (otherwise than for his private and domestic use) ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession)

2.2 เพื่อศึกษาถึงข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบในการกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษ ต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ไว้นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม ว่ามีความเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่

2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการกำหนดโทษอาญาต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ไว้นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม ที่มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในลักษณะต่างๆ

2.4 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ แนวทางในการกำหนดความผิดสำหรับผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งมาตรการบังคับสิทธิโดยใช้โทษอาญาต่อผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ในกฎหมายต่างประเทศ ว่ามีแนวทางและมาตรการอย่างไรบ้าง

2.5 เพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม และแนวโน้มที่อาจจะเป็นไปได้ในการนำบทกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม มาใช้ในประเทศไทย

3. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สูงขึ้นด้วยการกำหนดความผิดและมีบทลงโทษทางอาญาต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย (otherwise than for his private and domestic use) ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession) ยังไม่มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทย จึงเห็นควรที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม เพื่อนำเอามาตรการต่างๆ มาปรับใช้ ย่อมจะเป็นการยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ของประเทศไทยให้สูงขึ้น และมีความเหมาะสมที่จะนำมาบังคับใช้ในสังคมไทย

4. ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดความผิดและการลงโทษสำหรับผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ศึกษาทฤษฎีและหลักกฎหมายในการกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย (otherwise than for his private and domestic use) ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession) ในกฎหมายของต่างประเทศว่ามีหรือไม่ มีแนวทางในการบังคับใช้อย่างไรบ้าง

นอกจากนี้ จะได้วิเคราะห์เปรียบเทียบการกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจหรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสมในกฎหมายต่างประเทศว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หากต้องนำมาใช้ในสังคมไทย รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหากฎหมายและผลกระทบในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น หากจะนำบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าวมาบังคับใช้ในประเทศไทย จะเป็นแนวทางในการช่วยยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สูงขึ้นและแก้ไขปัญหาละเมิดลิขสิทธิ์ในประเทศไทยให้ลดน้อยลงได้หรือไม่

5. ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary research) โดยเป็นการศึกษาจากคำร่ำ บทความ ความเห็นทางกฎหมาย งานวิจัยต่างๆ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนแนวคำพิพากษา คำสั่งของ ศาล ทั้งที่เป็นภาษาไทยและต่างประเทศประกอบกัน และนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงโดยวิธี พรรณนา (Descriptive method) และวิเคราะห์ (Analytical method) นำเสนอเป็นรายบท เรียง ตามลำดับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ พร้อมทั้งสรุป และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงทฤษฎีและหลักกฎหมาย ที่นำมาใช้ในการกำหนดความผิดและบท กำหนดโทษต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ในลักษณะต่างๆ ทั้งในกฎหมายของไทยและของ ต่างประเทศ รวมทั้งแนวทางในการบังคับใช้กฎหมาย

6.2 ทำให้ทราบถึงทฤษฎีและหลักกฎหมาย ที่นำมาใช้ในการกำหนดความผิดและบท กำหนดโทษต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล หรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม

6.3 ทำให้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบในการกำหนดความผิดและโทษ ต่อการ ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พัก อาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการ ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม ว่ามีความเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่

6.4 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่ง ละเมิดลิขสิทธิ์นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มี วัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิด ลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม ที่มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของไทยใน ลักษณะต่างๆ

6.5 ทำให้ทราบถึงมาตรการบังคับสิทธิต่อผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ และ ผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พัก

อาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจตามกฎหมายต่างประเทศว่ามีมาตรการอย่างไรบ้าง

6.6 ได้แนวทางแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เหมาะสม และแนวโน้มที่อาจจะเป็นไปได้ในการออกกฎหมายเพื่อกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม เพื่อใช้บังคับในสังคมไทย

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

การครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession) หมายถึง การครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ที่ไม่คำนึงว่าการครอบครองนั้นมีวัตถุประสงค์หรือพฤติกรรมในการที่จะแสวงหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์จากสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ หากการครอบครองนั้นเป็นการครอบครองนอกเหนือจากการใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือประโยชน์ส่วนตัวของผู้ครอบครอง (otherwise than private or domestic use) และเป็นการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์อันที่มีลักษณะอย่างเดียวกันในจำนวนหรือปริมาณเกินกว่าที่กำหนด ทั้งนี้ ผู้ครอบครองจะต้องรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าสิ่งที่ครอบครองนั้นเป็นสิ่งที่ละเมิดลิขสิทธิ์